

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินงานทางการศึกษา ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้งานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่คน เงิน วัสดุ และการจัดการหรือที่เรียกว่า 4 M และเป็นที่ยอมรับกันว่า "คน" เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด ดังนั้นการบริหารงานบุคคลในหน่วยงานจึงมีความจำเป็นเพราะจะทำให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารงานบุคคลไว้หลายคน ดังนี้

1) งานบริหารงานบุคคล คือ การวางแผน และการกำหนดกระบวนการเกี่ยวกับบุคคล การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและเทคนิคในการบริหารงานบุคคล รวมทั้งการพัฒนาความสามารถของบุคคลในองค์การ (Lawrance Apply อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

2) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การวางแผนนโยบาย การกำหนดแผนงาน การเลือกสรรการฝึกอบรม การกำหนดค่าตอบแทน การจัดอัตราค่าจ้าง การเสริมสร้างแรงจูงใจ การเสริมสร้างภาวะผู้นำ ตลอดจนการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์และบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงาน (Dale S. Beach อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

3) การบริหารงานบุคคล หมายถึง ศิลปะในการเลือกสรรคนใหม่ และใช้คนเก่าให้ได้ผลงานสูงสุด ทั้งปริมาณและคุณภาพ (Felig A. Negro อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

4) การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนงาน โครงการ ระเบียบและวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การใดองค์การหนึ่ง ให้ได้มาโดยใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และมีปริมาณเพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตาม

วัตถุประสงค์ (สุกิจ จุลละนันท์ อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

5) การบริหารงานบุคคล เป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลนับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การดูแลบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นไปจากการปฏิบัติงาน (สมพงษ์ เกษมสิน อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

จากความเห็นของนักวิชาการและนักบริหารต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ พอสรุปความหมายและสาระสำคัญของการบริหารงานบุคคลได้ ดังนี้

1) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการ หรือจัดการเกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงานในอันที่จะให้ได้บุคคลมาปฏิบัติงานตามต้องการ และเพื่อให้บุคคลปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารงานบุคคลมีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่การหาบุคคลมาปฏิบัติงานการบรรจุแต่งตั้ง รวมจนกระทั่งการให้บุคคลพ้นจากหน่วยงาน

ในการบริหารงานนั้นจะประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนด้วยกันคือ งาน และคน งานนั้นเป็นภารกิจที่จะต้องดำเนินการให้สำเร็จ แต่การที่จะดำเนินการให้ภารกิจสำเร็จนั้น จะต้องมีคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน

ในองค์ประกอบแรกคือ งานนั้นจำเป็นจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจัดระบบทำงาน กำหนดการล่วงหน้า หรือวางแผนงาน การควบคุมกำกับติดตาม ประเมินผล ซึ่งเรียกรวม ๆ ว่า "การบริหารงาน"

ในองค์ประกอบที่สองคือ คนนั้นจำเป็นจะต้องดำเนินการให้ได้บุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมมาทำงาน และใช้บุคคลให้ปฏิบัติงานให้เกิดผลงานสูงสุด ส่วนประกอบนี้เรียกว่า "การบริหารงานบุคคล"

กล่าวในสาระสำคัญแล้ว การบริหารงานบุคคล มีความสำคัญคือ

1) คนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหารงาน เนื่องจากคนจะเป็นผู้ทำงานสำเร็จและใช้ปัจจัยอื่น ๆ ในการทำงาน

2) การทำงานจำเป็นจะต้องมีคนที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับงานด้วย จึงจะทำให้งานสำเร็จได้ นอกจากนั้นการที่มีความสามารถอย่างเฉิดฉายไม่พอจำเป็นจะต้องรู้จักใช้คนให้ทำงานด้วยงานจึงจะสำเร็จการเลือกคนเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและการใช้คนให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ที่กล่าวมานี้ก็คือ

การบริหารงานบุคคลนั่นเอง

การบริหารงานบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

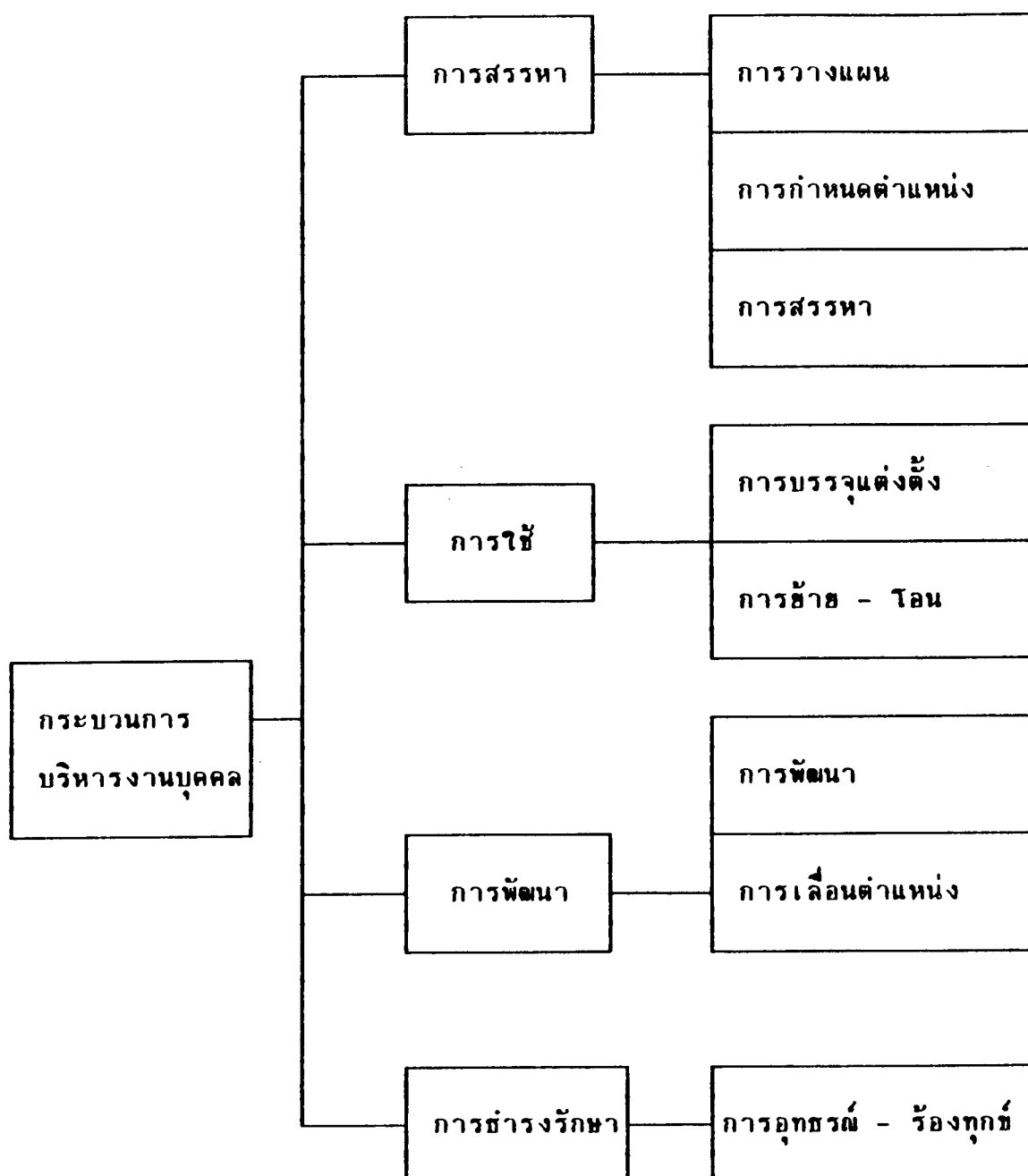
มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการข้าราชการครูคณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า "ก.ค." ประกอบด้วย รัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคุรุสภา ผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการหรือการบริหารงานบุคคล ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากผู้ซึ่งรับราชการ หรือเคยรับราชการในตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าอธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า และมีได้เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา กรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองจำนวน 5 คน โดยต้องเป็นผู้ที่รับราชการอยู่ไม่น้อยกว่า 3 คน และข้าราชการครูผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู จำนวน 7 คน เป็นกรรมการ และเลขาธิการ ก.ค. เป็นกรรมการ และเลขาธิการ

ในระดับจังหวัด ซึ่งกำหนดโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ตามมาตรา 17 วรรค สอง ที่กล่าวไว้ดังนี้

อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการหรือการบริหารงานบุคคล ซึ่ง ก.ค.แต่งตั้ง จากผู้ซึ่งรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 6 หรือเทียบเท่า และมีได้เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองจำนวนสามคน และข้าราชการครูผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน สามคน เป็นอนุกรรมการ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าวได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดไว้ในมาตรา 20 วรรคสอง คือ ให้อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะข้าราชการครู สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และตามที่คณะกรรมการข้าราชการครู มอบหมาย ซึ่งสรุปและจัดเป็นกลุ่มของอำนาจหน้าที่ของ

อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด ได้ในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการ
บริหารงานบุคคลได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 1 กระบวนการบริหารงานบุคคล

ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแนวทางที่จะนำไปพัฒนา ปรับปรุง
กระบวนการทำงาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการ
ศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของ อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด
นครราชสีมา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการประณศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดนครราชสีมา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อการปฏิบัติงาน ปัญหา และความต้องการในการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดนครราชสีมา เท่านั้น

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด ให้ดีขึ้น
- 2) เป็นข้อมูลเพื่อจะนำไปวางแผนการปฏิบัติงาน ตามกรอบอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด ต่อไป
- 3) ผลทางวิจัยจะเป็นพื้นฐานการวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลในระดับต่าง ๆ ต่อไป

1.5 นิยามศัพท์

1) การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานของอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัดนครราชสีมา ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ซึ่งดำเนินการในเรื่องกระบวนการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การสรรหา การใช้ การพัฒนา และการชำรงรักษาบุคลากร

2) อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด หมายถึง คณะกรรมการตามมาตรา 17 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิในหลักวิชาการ หรือการบริหารงานบุคคล ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการครูแต่งตั้งจากผู้ซึ่งรับราชการ

หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 6 หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าและมีได้เป็น
ข้าราชการทางการเมือง สมาชิกวุฒิสภากรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่
ในพรรคการเมือง จำนวนสามคนและข้าราชการครูผู้ได้รับการเลือกตั้ง เป็นผู้แทน
ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจำนวนสามคนเป็นอนุกรรมการ
และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

3) บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ประชากรที่ทำการศึกษาค้นคว้าคิดเห็น
ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- (1) กรรมการใน อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด
นครราชสีมา
- (2) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และ
ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
- (3) ผู้บริหารโรงเรียน
- (4) ข้าราชการที่มีหน้าที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา

4) คำย่อต่าง ๆ

- (1) สปช. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- (2) สปจ. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
- (3) สปอ. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
- (4) สปก. หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
- (5) ก.ค. หมายถึง คณะกรรมการข้าราชการครู
- (6) อ.ก.ค.จังหวัด หมายถึง อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำ
จังหวัดนครราชสีมา